

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tampereen kaupunki näkee, että kolmansista maista tulevien opiskelijoiden toimeentulon edellytysten tarkastelu ja epäkohtiin puuttuminen on erittäin tarpeellista. Vuodesta 2022 alkaen yhä useampi opiskelija on muuttanut maahan yhdessä perheensä kanssa, jolloin toimeentulon haasteet koskettavat koko perhettä, myös lapsia.

Hallitus esittää, että Maahanmuuttoviraston suorittamaa oleskelulupien jälkivalvontaa tehtäisiin jatkossa entistä aktiivisemmin ja valvonnassa ilmi tulevien kolmansista maista tulevien opiskelijoiden turvautuminen toimeentulotukeen johtaisi pääsääntöisesti aina oleskeluluvan perumiseen tai jatkoluvan myöntämättä jättämiseen.

Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että kolmansista maista muuttavien opiskelijoiden toimeentulon haasteisiin tartuttaisiin ennakoivasti niin, että turvautuminen toimeentulotukeen voitaisiin ennaltaehkäistä mahdollisimman tehokkaasti. Tämä tarkoittaisi muun muassa ammatillisen verkostoitumisen tukemista ja kielitaitoon liittyvää panostusta. Nämä edesauttavat opiskelujen ohessa tapahtuvaa työssä käyntiä. Oleskelulupien jälkivalvonta puuttuu toimeen-tuloaasteiden seurauksiin sen sijaan, että haasteita yritettäisiin aktiivisesti ennaltaehkäistä. Tavoitteena on kuitenkin opiskelijoiden hyvinvointi ja työllistyminen osaamistaan vastaaviin tehtäviin Suomessa.

Tampereen kaupunki pitää hyvänä vaihtoehtona, että esimerkiksi Saksassa käytössä olevan sulkutilimallin käyttöönottoa selvitetään. Jo nyt opiskelijan oleskeluluvan myöntäminen edellyttää, että opiskelija esittää hänellä olevan käytössään ja hallussaan vuoden oleskelua varten vähintään 9 600 euroa. Nykymallissa varojen täytyy olla opiskelijan hallussa ja käytössä kuitenkin vain tietyinä tarkasteluhetkenä, eikä näin voida varmistua siitä, että varat olisivat vuoden ajan tosiasiallisesti

opiskelijan käytössä. Sulkutilimallissa opiskelija ei voi talletuksen jälkeen siirtää varoja tililtä pois, vaan opiskelijan käyttöön vapautettaisiin kuukausittain ennalta sovittu summa.

Hallituksen esityksessä arvioidaan, että sääntely tulee vaikuttamaan ennakkollisesti niin, että toimeentulotuen hakemisen kynnys kasvaa, kun tiedostetaan sen vaikutus maassa oleskeluun. Esityksessä todetaan lisäksi, että tämä saattaa myös aiheuttaa tilanteita, joissa toimeentuloa ei haeta, vaikka sille olisi erityinen kriittinen tarve. Tampereen kaupunki pitää hyvin huolestuttavana sellaisia mahdollisia tilanteita, jossa perhe ei akuuteissa kriisitilanteissakaan uskalla hakea tarvitsemaansa apua, koska sillä saattaa olla suora vaikutus koko perheen oleskeluun maassa.

Tampereen kaupunki nostaa esiin myös oppilaitosten roolin. Erityisen tärkeää on, että opiskelijoita rekrytoivat oppilaitokset tuovat riittävästi tietoa opiskelijoilleen jo ennen maahantuloa Suomen hintatasosta, työskentelymahdollisuuksista ja toimeentuloon liittyvistä erityiskysymyksistä. Opiskelijoiden tiedotusta ja tukipalveluita tulisi kehittää sekä ennen maahantuloa että opiskelujen aikana.

Hallituksen esityksessä todetaan, että tilanteissa, joissa opiskelijan oleskelulupa riittämättömän toimeentulon vuoksi perutaan, vaikutukset ulottuvat myös opiskelijoiden perheenjäseniin, joiden oleskeluluvat saatettaisiin myös perua. Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että oleskelulupien peruutuksia harkitaan aina tapauskohtaisesti huomioiden koko perheen, erityisesti mahdollisten lasten tilanne.

Tampereen kaupunki katsoo, että kolmansista maista muuttavien opiskelijoiden ja heidän perheidensä toimeentulon edellytysten varmistamisessa tärkeintä on riittävä tuki asettautumiseen, työnhakuun ja kotoutumiseen. Kotoutumisen rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset vaikuttavat sekä opiskelijoiden lapsien että puolisojen kotoutumisen edellytyksiin. Kolmansista maista muuttavien opiskelijoiden puoliset hakeutuvat työvoimaviranomaisten kotoutumispalvelujen piiriin ja viivytyksetön pääsy kielikoulutukseen ja muihin tarpeellisiin kotoutumispalveluihin edistää nopeaa työllistymistä ja tukee koko perheen toimeentuloa.

Mikkonen Tuula

Tampereen kaupunki - Päättäjät: apulaispormestari Jaakko Mustakallio
16.2.2026 § 6; lisätietoja lausunnosta: palvelujohtaja Mari Taverne, puh.
040 801 2686, etunimi.sukunimi@tampere.fi